

Obisk skupščinske delegacije v pobrateni občini Lajkovac

Iz občine Lajkovac v središču Srbije je prišlo vabilo na njihov občinski praznik. »Svečano zasedanje skupščine bo v ponedeljek, 17. 9. 1990.«

Res je, da so izmenjave delegacij ob občinskih praznikih obeh pobratenih občin potekale že vrsto let, pa smo se le znašli v dilemi kaj storiti. Ne bi tu naštevati vse, nam dobro znane spremembe v družbenem in političnem življenju na obeh straneh, ki so nehotne vrinile pomisleke o udeležbi.

Res je pa tudi, da so se oni našega povabila na občinski praznik udeležili in se spodobili, da se tudi mi odzovemo. Določena je bila delegacija v sestavi: Bogdan Bradač, predsednik SOB Ljubljana Vič-Rudnik (zeleni), Rajko Majzer, podpredsednik SOB (ZKS-SDP) in Stane Marn, podpredsednik IS (SDZ).

Ker se spodobilo, da gostitelju prinese mo darilo, smo se odločili, da kupimo videorekorder, ki ga poklanjamo osnovni šoli v Lajkovcu in videokaseto o doživetjih in tudi nekaterih spodsrljajih v naši občini.

V nedeljo zjutraj smo se z občinskim avtomobilom in zanesljivim šoferjem Stefanom zapeljali proti vzhodu po nekoliko polomljeni slovenski avtocesti in naprej od Zagreba po lepi avtocesti proti Srbiji in Lajkovcu.

Mislil in pogovor med vožnjo je nemalekkrat zašel v tisto znano vprašanje kako je tam, kako nas bodo sprejeli, ali so tudi v pobrateni občini že dozorele okoliščine za hitrejšo spremembo. Nekajkrat smo se ustavili v objektih ob cesti, ki moram reči, nam niso ravno v čast glede vzdrževanja in urejenosti, pa še toliko tujcev se vozi tam mimo.

V poznem popoldnevu smo se vozili že skozi čudovito, rodovito pokrajino Šumadijo, ki nas je po kilometrih ravnine ponovno nekoliko razgibala in spomnila domačih krajev.

Tako kot je bilo dogovorjeno smo se ob peti uri približali Lajkovcu. Gostitelji so nas čakali na obeh vpadnicah, da se ja ne bi zgrešili. Srečanje je bilo prísno s toplo dobrodoščico. Vedoč, da je za

nam dolgo vožnja, so nas popeljali v dom Rdečega križa v bližini mesta, kjer smo se v miru lahko temeljito odpočili, ob čudoviti večerji pa tudi pobliže spoznali. V razgovoru s predsednikom SOB Lajkovac Slobodanom Milanovičem, predstavniki IS in DPO smo izmenjali poglede na dogajanja v Jugoslaviji, naših dveh republikah in tudi o razvoju obeh pobratenih občin. Pozno v noč so se kresala mnenja in pogledi, pa tudi podobna in skladna stališča.

V ponedeljek ob deseti uri se je začelo svečano zasedanje skupščine. Predsednik SOB Ljubljana Vič-Rudnik Bogdan Bradač se jim je v pozdravnem govoru zahvalil za izjemno uspeh sprejem in jih seznanil s spremembami po letošnjih volitvah v občini. Zažel jim je uspešno in vztrajno stopanje po poti sprememb v boljše demokratično družbo in čimveč uspeha na bližajočih se volitvah. Ob tej priložnosti je pozval, da novo vodstvo skupščine Lajkovac, zadrži sodelovanje naših dveh občin. Predsedniku SOB Lajkovac je izročil darilo in zaželel uspešno delo skupščine in nadaljnji razvoj kraja.

Medtem ko je skupščina nadaljevala z rednim delom, so nas gostitelji peljali na ogled rudnika premoga z enim največjih dnevnih kopov Kolubara. Ob pogledu na veličastne mere delovišča je našega predsednika, ki je od zelenih, verjetno kar malo stisnilo v grlu (spomnilo se samo naših Hrastenic). Razlaga predsednika rudnika, da istočasno ob izkopu na čelu sanirajo nastalo rano v naravi za seboj, pa je pokazala, da skrbijo tudi za okolje. Je pa res, da je polovica prebivalstva občine Lajkovac vezana za delo rudnika, ki jim tudi zagotavlja solidno življenje.

Predno smo se podali na pot proti domu, smo se z gostitelji ustavili še v Valjevu, ki postaja čedalje bolj prikupno in urejeno mesto. Po kosilu v izredno lepem hotelu v središču mesta, smo se poslovili.

Besede slovesa so bile preproste in odkrite. Upamo, da se bomo še videli in se medsebojno povezovali, saj vezi prijateljstva težko pretrgaš.

R. N.

Trgovina Amalija Fortuna v novih prostorih

Začela je iz nič, zdaj pa ji kar gre, bi lahko rekli za pridno lastnico nove zasebne trgovine na Lavrici **Amalijo Fortuno**, ki ji je ob pridnem delu uspel pravec podvig: komajda kakšni dve leti je, kar je v (tesnih) prostorih bivše Mercatorjeve

trgovine odprla svojo prodajalno, zdaj pa je trgovina prerastla v pravcato samopostrežbo. 25. junija letos je namreč Amalija Fortuna odprla novo, sodobno opremljen prizidek, v katerem je zdaj občutno več prostora kot v stari prodajalni.

»Stari prostori so bili tako tesni, da smo v njih že težko delali,« pravi podjetna lastnica trgovine. »Tudi stranke niso mogle biti posebno zadovoljne, saj so se nam morale nenehno umikati. Tako je bilo vse od konca vojne, ko so imeli trgovinico v lasti še drugi, pa do letošnjega 25. junija. V novih prostorih (na oca 100 kvadratnih metrih) imamo zdaj občutno širši asortiman, pa tudi roba sama je bolj na široko naložena. Hkrati s samo trgovino, je bilo treba urediti tudi okolico in namestiti ustrezne prometne znake, urediti pa smo tudi pokrito razkladalno rampo in parkirišče za stranke. Vse smo delali v lastni režiji. Ogromno dela je bilo, včasih je bilo treba delati tudi po 25 ur na dna kot temu pravimo.«

Hkrati z novimi večjimi prostori, je trgovina dobila tudi nekaj novih pridnih rok. Zdaj je v trgovini sedem zaposlenih, če štejemo zraven še njeno lastnico. Prejšnji prostor pa so izkoristili za skladišče. »Edina težava je, da se zdaj blago počasneje obrača kot prej. Zdaj je potrebno res veliko robe, da je trgovina vseskozi dobro založena,« tehta tržno plat razširjene trgovine Amalija Fortuna, ki pa se seveda dobro zaveda, da danes samo še s sodobno in dobro opremljeno trgovino lahko ostaja konkurenčen.

BRANKO VRHOVEC

Tako kot v starih časih: kosilnica s konjsko vprego

Kosci kot v drobrnih starih časih. To pot žal le na asfaltu...

Ena najbolj atraktivnih točk parade: ekipa sadjarjev s pravim drevesom na vozu

KMEČKI PRAZNIK NA IGU

Kmetijstvo nekdanjih dni le še na paradi

»Trudimo se, da bi prišli v javne medije pa tudi, da bi poslej ta kmečki praznik postal tudi praznik naše krajevske skupnosti,« je ob letošnji, že drugi kmetijski prireditvi zapored na Igu porekel predsednik skupščine tamkajšnje KS Matija Rebolj.

Predstavniki javnih občil so se to pot odzvali vabilu Ižancev, poleg njih pa se je ob cesti, ki pelje skozi Ig zbralo tudi nekaj tisoč radovednežev, ki jih je zanimala osrednja točka prireditve – velika kmetijska parada. Povorka se je to pot vila od razpotja ceste proti Brestu do glavnega križišča na Igu, kjer pa je namesto proti kmetijski zadrugi (kot lani), zavila proti Ižanski cesti.

V brezhibnem sledstvu so po cesti primarširali kosci s kosami na rami, pa grabljice z grabljami, mlatiči s cepci, »gumiradelj« otvorjen s senom in razigranimi godci, ličkarji (ki so kar na vozu »slačili« koruzo) in kovači, ki so na neri voza ob pravem nakuvalu in razbeljenem železu pokazali, kako so nekoč kovali. Gozdarji so žagali hlode, čelbelarji pobirali med, phavci na stopi phali, sadjarji (na vozu) obirali jabolka. Slednji so bili še posebna atrakcija, saj je moralo drevo (na vozu) vzdržati obiralca, sem in tja pa so ga morali še nekoliko »znižati« zavoljo žic, ki so preprečale paradni prostor. Po

cesti se je prigugala tudi kozja družinica s pravimi jaslini, nevestina bala (s kokošjo na vhu), ekipa slamorezcev, če posebej ne omenjamo nekdanjih, zdaj že dolgo odslužnih kmetijskih strojev (za primerjavo pa so pokazali tudi nekaj najnovejših). Fantiča sta med špalirjem na ročnem vozčku pripeljala strašno debel krompir, kakršnega najbrž še niso videli na ljubljanski tržnici, sejalec iz Iške vasi pa je kar na cesti »zasejal« koruzo. Skupaj je bilo v povorki prek 120 udeležencev z nič manj kot 20 pari konj. Vsako točko posebej je po mikrofonom predstavil povezovalc **Jaka Šraufciger**, ki je s svojimi značilnimi humorističnimi »cvetkami« poskrbel tudi, da so gledalci kljub kislemu vremenu ostali dobre volje. »Vidim, da so nekateri med vami tudi iz DDR – delavci iz drugih republik«, je metal med gledalce in spomnil, kako lepo je moralo biti na Igu, ko je bilo tam še 12 gostiln.

S potekom parade so bili zadovoljni tudi zagnanci pri Konjerejskem društvu Krim, ki je pripravilo prireditev. Njegov predsednik **Jože Škulj** nam je po končani prireditvi dejal: »Vse skupaj smo se pripravljali kake dobre tri tedne. Vsaka vasa je vadila svoj program. Škoda je samo, ker nam je danes nekoliko zagodilo vreme, drugače bi bilo še

Mizarji pri »delu«

več ljudi. Za drugo leto pripravljamo še večjo prireditev, ki pa bo, če bo vse prav, na hipodromu pri Strahomerju. Tam bomo skušali prikazati nekdanje kmečke običaje, kot je denimo peka kruha in podobno, program vsake vasi pa bomo ocenjevali.«

Kmet Janez Kraljič iz Jezera pri Podpeču pa je dejal: »Ta parada je pokazala, kako je izgledalo kmečko življenje pred kakimi pet-

desetimi ali šestdesetimi leti. Starejši se tega še spominjamo. Danes pa nihče več ne zna delati na roke, vse se dela s stroji...«

Kmečki praznik na Igu so zaključili na prostornem igrišču iške osnovne šole, kjer so se najbolj korajžni gledalci pomerili še v mlatenju žita, ličkanju in platenju kit. Ob sočni spodbudni besedi Jaka Šraufcigerja seveda.

BRANKO VRHOVEC

PREDSTAVLJAMO VAM NAŠ KRAJ:

– VRH NAD ŽELIMLJAMI

Vas brez vode

Toľko prahu, kot ga je predlani dvignila znana »vikendaska afera« na Vrhu nad Želimljami, na pijavogoriškem območju zlepa ne pomnijo. Zdjaj se je prah polegel, ostala pa je razmetana opeka in ruševine okrog znamenite cerkve sv. Petra, ki opozarjajo, da je ukrep MUIS obrodil le polovične sadove. Očitno prizadeti lastniki parcel računajo, da bo zemljišče okrog cerkve nekoč spet zazidljivo, ali pa se jim zdi odvoz materiala enostavno predrag.

Za cerkev sámo še naprej pridno skrbijo vaščani Vrha, ki pomagajo pri vzdrževalnih delih. Le-

tos je cerkvi dobila tudi nov zvon, ki so ga posvetili avgusta.

Še vedno voda iz kapnic

Poleg starega vaškega jedra, ki premore 16 hiš, k Vrhu nad Želimljami sodi še kakšnih stopenjdeset vikendov in pravih stanovanjskih hiš, ki so do »vikendaska afera« rastle kot gobe po dežju. Žal pa so tako eni kot drugi še vedno brez tekoče vode, saj Vrh še vedno nima vodovoda. Kot nam je povedala tajnica KS Pijava Gorica **Brigita Marinšek**, je prav zato že leta 1987 stekel krajevni

samoprispevek, s katerim naj bi zbrali potreben denar za gradnjo novega vodovodnega omrežja.

»Glavni vod naj bi potegnili iz Pijave Gorice, dolg pa bo prek pet kilometrov. Še letos naj bi bila gotova prva faza in del druge (do Brezji), sam Vrh pa bo dobil vodo, upamo, čez kaki dve leti. Težave so zlasti v sušnih obdobjih, ko kapnice presahnejo, suš pa je kot vemo čedalje več. Tedaj morajo gospodinjstvom pač dovažati vodo gasilci iz Pijave Gorice, ki jim pri tem pomagajo tudi gasilci z Iga in Škofljice (lani so s pomočjo Občinske gasilske zveze zgradili nov vodni bazen, ki drži 120 kubikov). Nerodno je tudi, kadar se pokvarijo hidrofoni, saj morajo tedaj ljudje prenašati vodo kar z vedri.«

Prvi telefonski priključki

Že pred kakimi petimi leti je na Vrhu nad Želimljami zazvonil prvi telefon, ki pa še vedno ostaja prava redkost. V sami vasi premorejo vsega tri priključke, tri pa zunaj vasi. Anketa, ki jo je pripravila krajevna skupnost je pokazala, da je

interesentov za telefon še vsaj kakih sedemdeset, toda na Podjetju za PTT promet ocenjujejo, da bo te mogoče zagotoviti šele tam neke po letu 1995.

Odprto ostaja tudi, kdaj bo cesta, ki povezuje Vrh z magistralno ugodala prepotreben asfalt. Tu je vse odvisno, kot pravi Brigita Marinšek, od finančnih zmogljivosti Mestnega sekretariata za komunalno gospodarstvo. Letos je celotna KS v drugi prioriteti. Za prvo silo so na delu cestišča zdaj položili protiprašno prevleko, da se vsaj voda v kapnicah ne bi preveč onesnaževala.

Že pred kakima dvema letoma pa so na Vrhu dobili javno razsvetljavo. Ta zdaj razsvetljuje samo vas in avtobusno postajališče. Razsvetljavo je omogočila bivša Komunalna skupnost ljubljanskih občin, s 15 odstotnim deležem krajanov. Pod streho so letos spravili tudi nov gasilski dom, ki pa zdaj čaka še na notranjo opremo. Dom so tako kot drugod, povečini gradili vaščani sami (Vrh ima že 18 let lastno gasilsko društvo, v katerega so vključene tudi ženske), potreben denar pa je v glavnem priskrbeli Občinska gasilska zveza.

BRANKO VRHOVEC

Cerkvica Sv. Petra je gotovo ena najlepših na pijavogoriškem območju

Vrh nad Želimljami: raj za vikendase, toda še vedno brez vodovoda

Ponoš Vršanov: novi gasilski dom

NESOGLASJA OB REKONSTRUKCIJI CESTE ZALOG-ČRNI VRH

Cesta, ki je razdelila krajanje

Te dni se na Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem večina pogovorov spet suče okrog načrtovane obnove ceste od Zaloga proti Črnemu vrhu in naprej do Kozovcovega griča. Mnenja krajanov so precej deljena: del krajanov daje prednost predvsem cesti Zalog-Črni vrh, drugemu delu pa se zdi pomembnejše, da se obnova ceste zastavi na njenem začetku, to je na trasi Kuzovcov grič-Črni vrh, kjer poteka gorenjska meja. Eden zagovornikov te variante je tudi donedavni predsednik sveta KS Črni vrh **Jože Setnikar**, ki je v posebnem pogovoru za Našo komunjo povedal naslednje:

»Že dolga leta se trudimo, da bi dobili ustrezno cestno povezavo z Gorenjsko in Notranjsko. Prav zato smo se domenili z vsemi predstavniki, da postopno začnemo urejati cesto z gorenjske meje proti Polhovemu Gradcu. Uspešno nam je dobili nekaj denarja, precej pa ga bo še treba, da se dokonča 2 kilometra dolgi odsek Kuzovcov grič-Črni vrh. Zemljišče smo kmetje odstopili zastoj, stroji so na cesti in delo že teče. Gre nam predvsem za to, da podaljšamo avtobusno povezavo. Če pa bodo ceste slabe, nam bodo še te avtobuse vzeli. S tem, ko bomo dobili boljše cestno povezavo s Poljansko dolino, računamo da bomo pritegnili tudi več novih ljudi v kraj in obdržali zdajšnje. Skratka, kraj naj bi bolj zaživel. Po dogovoru naj bi bila cesta Kuzovcov grič-Črni vrh gotova drugo leto, s tem, da se čimprej prične z izdelavo projekta za ceste Črni vrh – Zalog. Na odseku Log-Črni vrh naj bi bila cesta široka 4 metre, s Črne gore vrha proti Zalogu pa 5 metrov.

In zakaj najprej cesta Kuzovcov grič-Črni vrh in ne avtobusna proga Črni vrh-Zalog, kot bi raje videli nekateri? Ko smo krajanje Kuzovcovega griča

udarniško širili cesto, delali propuste in gramozirali cestišče, smo sklenili, da pač gremo od začetka (gorenjske meje), da potem ne bo treba naknadno krpiti ceste. Tako smo se dogovorili tudi s Skupnostjo za cesto.«

Podobno kot Jože Setnikar, razmišlja tudi tajnik KS **Milan Kosir**:

»Vsi se zavedamo, da je precej več prometa na cesti Polhov Gradec-Zalog, toda zavoljo nastalega položaja je nujno, da gremo tudi v ta naš veliki projekt. Toda na cesti Črni vrh-Zalog še vedno ostaja odprto vprašanje sanacije zemljiščne plazne na Smolniku. Predlagana je bila preusmeritev trase na tem odseku, vendar pa naj to vprašanje raje rešijo strokovnjaki: ali ureditev plazne ali pa nova trasa.«

Vsem nesoglasjem in nesporazumom med krajanji bi se najbrž lahko ognili, ko bi bili ti vsaj malce bolj obveščeni. Ali pa vsaj člani sveta KS. Tako vsaj meni novi predsednik skupščine KS Črni vrh **Sandi Končar**:

»Nihče nima nič proti, da se dela cesta Kuzovcov grič-Črni vrh. Toda krajanje zahtevamo vsaj neko zagotovilo, da se bo začela urejati tudi cesta proti Zalogu. Povezava s Poljansko dolino in občino Škoflja Loka je seveda potrebna, a za to bo treba iti v Škofjo Loko, ne pa se tu pogovarjati... Iz druge prioritete imamo zdaj obljubljen sredstva za projekte ceste Zalog-Črni vrh, za samo rekonstrukcijo cestnega odseka Črni vrh-Pasja ravan pa so sredstva v prvi prioriteti. Hkrati pa bo treba čimprej dokončno rešiti tudi vprašanje zadrževalnika Božna, da bo možna tudi modernizacija ceste Zalog-Polhov Gradec, ki je še precej bolj problematična, saj je bolj obremenjena.«

B. V.

Asfaltiranje zadnjega dvorišča

S prostovoljnimi delom in samoprispevkom do asfalta

Še pred nekaj dnevi je proti Volčinam in Podstajam v Horjulju vodila ozka, jamasta in vijugasta makadamska cesta. Prav te dni so delavci Komunalnega podjetja Ljubljana položili zadnje metre asfalta na trasi dolgi okrog 1500 metrov v izmeri 11.000 kvadratnih metrov.

S pripravami so krajanje pričeli neke meseca maja. S prostovoljnimi delom so razširili in utrdili cestišče, pristavili in napeljali cevi za kasnejšo modernizacijo električne napeljavne, uredili odtok in jaške za meteorološko ter celo postavili kozolec.

Za rekonstrukcijo ceste marsikomu ni bilo žal kakega kvadratnega metra vrta, ki ga je žrtvoval tik ob hiši.

Predračun za vsa dela, brez postavitev robnikov in utrditve zabojnikov je znašal štiri milijone dinarjev. Samo za asfaltiranje so odšteli en milijon dvestotisoč din. Komunalna skupnost mesta je prispevala trestopetdesetisoč din. Iz tega se jasno vidi kolikšna je vrednost prostovoljnega opravljenih del.

Vsak zaposlen pri hiši je prispeval svoj enomesečni dohodek, upokojenec eno pokojnino, obrtniki in kmetje pa povprečno plačo plus sedemdesetisoč din. Ob tem so posamezniki v lastni režiji asfaltirali svoja dvorišča. Pri vsem delu pa moram pohvaliti Ivana Rožnika, ki je bil koordinator in motor te velike akcije.

FRANCE BRUS